Cinsel Üreme Sa?l??? Damgalama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Cinsel Üreme Sa?l??? Damgalama Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18666

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Cinsel Üreme Sa?l??? Damgalama Ölçe?i, cinsel ve üreme sa?l??? konular?yla ilgili alg?lanan ya da ya?anan damgalama düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, Esra Bayrakçeken taraf?ndan 2018 y?l?nda genç kad?nlar popülasyonu üzerinde Türkçe'ye uyarlanm?? ve geçerlik ile güvenirlik çal??malar? tamamlanm??t?r. Ölçek, özellikle gençlerin sa?l?k hizmetlerine eri?iminde ve cinsel sa?l?k konular?nda aç?k ileti?im kurmalar?nda engel te?kil eden damgalay?c? tutumlar? belirlemeyi hedefler.

Yap?lan uyarlama çal??mas? sonucunda ölçe?in orijinal yap?s?na uygun olarak üç faktörlü bir yap? sergiledi?i belirlenmi?tir. Bu uyarlama, ölçe?in Türk kültürüne özgü örneklemde cinsel ve üreme sa?l??? damgalanmas?n? ölçme yetene?inin güçlü istatistiksel kan?tlarla desteklendi?ini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Cinsel Sa?l?k, Üreme Sa?l???, Damgalama, Ölçek Uyarlamas?, Psikometri, Faktör Analizi, Genç Kad?nlar, Güvenirlik.

Yazarlar

Esra Bayrakçeken

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, genç kad?nlarda cinsel ve üreme sa?l??? konular?na yönelik alg?lanan damgalanma düzeyini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Damgalanma, bireylerin sa?l?k hizmetlerinden faydalanma, bilgi edinme ve sa?l?kl? davran??lar? benimseme süreçlerini olumsuz etkileyebilecek önemli bir psikososyal engeldir.

Ölçek, sa?l?k profesyonelleri ve ara?t?rmac?lar için cinsel sa?l?k e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmede ve damgalay?c? tutumlar?n yayg?nl???n? tespit etmede kritik bir araç sa?lamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, mevcut yabanc? dildeki ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonda kültürel ve dilsel e?de?erli?ini tesis etmeyi amaçlam??t?r.

Yap?

Cinsel Üreme Sa?l??? Damgalama Ölçe?i, cinsel ve üreme sa?l??? ile ili?kili damgalanman?n çok boyutlu yap?s?n? ölçmektedir. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen istatistiksel sonuçlar, ölçe?in üç ayr? faktörden olu?tu?unu göstermektedir. Bu faktörler, damgalanman?n farkl? yönlerini (örne?in, içselle?tirilmi? damgalanma, ayr?mc?l?k korkusu, sosyal d??lanma) temsil etmektedir,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ancak spesifik faktör isimleri uyarlama çal??mas?n?n özeti içerisinde belirtilmemi?tir.

Ölçe?in ölçtü?ü yap?, bireylerin cinsel sa?l?k durumlar? veya tercihleri nedeniyle toplum taraf?ndan yarg?lanma, d??lanma veya ayr?mc?l??a u?rama beklentilerini ve deneyimlerini kapsamaktad?r. Bu, özellikle genç kad?nlar?n hassas konularda yard?m arama davran??lar? üzerinde do?rudan etkili olan bir yap?d?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlik çal??malar?, hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. AFA sonuçlar?, ölçe?in toplam varyans?n %42'sini aç?klayan üç faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

DFA sonuçlar? ise bu üç faktörlü yap?n?n geçerli oldu?unu do?rulam??t?r. Uyum indeksleri, modelin veriyle iyi bir uyum sergiledi?ini göstermektedir:

X^2 / sd oran?: 2.83 (Kabul edilebilir s?n?r olan 5'in alt?ndad?r.)
RMSEA de?eri: 0.070 (?yi uyumu gösteren 0.08 s?n?r?n?n alt?ndad?r.)
GFI (Goodness of Fit Index) de?eri: 0.93 (Mükemmel uyuma yak?nd?r.)
AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) de?eri: 0.85 (Kabul edilebilir uyum düzeyindedir.)

Güvenirlik

Cinsel Üreme Sa?l??? Damgalama Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? oldukça yüksektir. ?ç tutarl?l??? belirlemek için kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s? 0.83 olarak hesaplanm??t?r, bu da ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Ek olarak, ölçek maddelerinin toplam puanla olan korelasyonlar? 0.36 ile 0.63 aras?nda de?i?mektedir, bu da maddelerin ölçe?in genel yap?s?na anlaml? katk? sa?lad???n? i?aret etmektedir. Ölçekten herhangi bir maddenin ç?kar?lmas?na gerek duyulmam??t?r. Ayr?ca, ölçe?in iki yar? test güvenirli?i de de?erlendirilmi? olup, Guttman Split-Half katsay?s? 0.75 ve Spearman-Brown katsay?s? 0.75 olarak belirlenmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekle?tirilen Aç?klay?c? Faktör Analizi, ölçe?in özgün yap?s?n? destekler nitelikte üç faktörlü bir yap? ortaya ç?karm??t?r. Bu üç faktör, toplam varyans?n %42'sini aç?klamaktad?r. Bu oran, psikoloji alan?ndaki sosyal ölçekler için kabul edilebilir bir düzeydedir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi ise, AFA'da belirlenen bu üç faktörlü modelin genç kad?nlar örnekleminde teorik olarak uygun oldu?unu istatistiksel olarak kan?tlam??t?r. Elde edilen uyum

ARABPSYCHOLOGY.COM

indeksleri (özellikle RMSEA ve GFI de?erleri), modelin test verileriyle güçlü bir uyum içinde oldu?unu göstererek ölçe?in yap?sal geçerli?ini peki?tirmi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal formata ba?l? olarak genellikle 4 veya 5'li Likert tipi kullan?lmaktad?r, ancak derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas? yap?lm??t?r.)

Popülasyon Grubu: Genç Kad?nlar

Ya? Grubu: Genç yeti?kinlik dönemi (Özel ya? aral??? tezde belirtilmektedir.)

Popülasyon Detaylar?: Atatürk Üniversitesi'nde yap?lan Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda, do?um, kad?n sa?l??? ve hastal?klar? hem?ireli?i alan?ndaki çal??malar için örneklenmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Cinsel ve Üreme Sa?l???, Damgalanma, Psikometrik Özellikler, Faktör Yap?s?, Cronbach Alfa, Geçerlik, Güvenirlik, RMSEA, GFI, AGFI.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: esra.bayrakceken@atauni.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Atatürk Üniversitesi, Do?um, Kad?n Sa?l??? ve Hastal?klar? Hem?ireli?i Anabilim Dal?, Erzurum.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2018 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için yasal izinler ve telif haklar? konusunda sorumlu yazar Esra Bayrakçeken ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ara?t?rma amaçl? kullan?mda izin gerekebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cinsel-ureme-sagligi-damgalama-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bayrakçeken, E. (2018). *Genç kad?nlarda cinsel ve üreme sa?l??? damgalama ölçe?i geçerlik ve güvenirli?i* (Yay?nlanm?? Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Do?um, Kad?n Sa?l??? ve Hastal?klar? Hem?ireli?i Anabilim Dal?, Erzurum.

Cinsel Üreme Sa?l??? Damgalama Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin orijinal dili ve içeri?i, ölçe?in yay?mland??? Yüksek Lisans Tezinde bulunmaktad?r. Ara?t?rmac?lar, maddelere ula?mak için ilgili teze ba?vurmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM